

Byla C-607/21**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Pateikimo data:**

2021 m. rugsėjo 30 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Conseil d'État (Belgija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2021 m. rugsėjo 14 d.

Kasatorė:

XXX

Kita kasacinio proceso šalis:

État belge

---

1. Ginčo dalykas ir aplinkybės:

- 1 2011 m. liepos 25 d. kasatorė, Maroko pilietė, atvyko į Belgijos teritoriją.
- 2 2011 m. rugsėjo 21 d. ji pateikė prašymą išduoti leidimą gyventi šalyje kaip Belgijos piliečio (jos sūnaus) tiesiosios aukštutinės giminystės linijos giminaitė.
- 3 2011 m. spalio 21 d. jos prašymas buvo atmestas motyvuojant tuo, kad pagal įstatymą Belgijos piliečių tiesiosios aukštutinės giminystės linijos giminaičiams nebesuteikiama teisė į šeimos susijungimą.
- 4 2015 m. birželio 26 d. kasatorė pateikė naują prašymą leisti gyventi šalyje kaip Europos Sąjungos pilietės, t. y. Nyderlandų pilietės N. E. K., šeimos narei, kuri 2005 m. vasario 11 d. Anderlechto (Belgija) civilinės metrikacijos įstaigos pareigūnui deklaravo, kad gyvena kartu su kasatorės sūnumi.
- 5 2015 m. rugsėjo 28 d. jos prašymas buvo atmestas.
- 6 2016 m. balandžio 14 d. *Conseil du contentieux des étrangers* (Užsieniečių ginčų taryba) atmetė jos skundą.

- 7 2017 m. lapkričio 9 d. kasatorė pateikė naują prašymą išduoti leidimą gyventi šalyje pagal *Loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers* (1980 m. gruodžio 15 d. Įstatymas dėl užsieniečių atvykimo į šalies teritoriją, gyvenimo ir įsikūrimo joje bei išsiuntimo iš jos) 40bis straipsnį kaip Sąjungos piliečio, t. y. N. E. K., šeimos narė.
- 8 2018 m. gegužės 2 d. jos prašymas buvo atmestas, be kita ko, motyvuojant tuo, kad dokumentai, kuriuos ji pateikė siekdama įrodyti materialinį nepriteklių (be kita ko, 2011 m. Maroko mokesčių inspektoriaus išduotas informacinis dokumentas ir Maroke išduota pažyma dėl materialinio nepritekliaus), taip pat įrodyti namų ūkiui teikiamą finansinę paramą (ši namų ūkį sudarė N. E. K. ir jos sūnus), kuriuos ji teigė norinti pridėti (2010 m. ir 2011 m. piniginių perlaidų įrodymai), yra per seni siekiant įrodyti, kad ji buvo išlaikoma savo kilmės šalyje dar prieš jai pateikiant prašymą dėl šeimos susijungimo. Be to, nei pirkimo kvitais, nei sąskaita faktūra, nei priminimais apmokėti sąskaitas faktūras, nei *Maroc Assistance Internationale* kelionės draudimo pažyma neleidžia įrodyti, kad šias išlaidas apmokėjo namų ūkis, prie kurio ji pareiškė norinti prisijungti.
- 9 2019 m. rugpjūčio 30 d. sprendimu *Conseil du contentieux des étrangers* atmetė ieškovės skundą. Ji visų pirma priminė, kad 2007 m. sausio 9 d. Sprendime *Jia* (C-1/05, EU:C:2007:1) Teisingumo Teismas dėl 1973 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvos 73/148/EEB dėl valstybių narių piliečių judėjimo ir gyvenimo Bendrijoje apribojimų, susijusių su įsisteigimu ir paslaugų teikimu, panaikinimo konstatavo, kad „<...> „yra (jū) išlaikomi“ reiškia aplinkybę, jog kitoje valstybėje narėje EB 43 straipsnio prasme įsisteigusio Bendrijos piliečio šeimos nariui šio piliečio ar jo sutuoktinio materialinė parama reikalinga pagrindiniams poreikiams šio šeimos nario kilmės valstybėje ar valstybėje, iš kurios jis atvyko, tenkinti tuo metu, kai jis pateikia prašymą prisijungti prie šio piliečio“. Šioje byloje *Conseil du contentieux des étrangers* nusprendė, kad 1980 m. gruodžio 15 d. Įstatymo dėl užsieniečių atvykimo į šalies teritoriją, gyvenimo ir įsikūrimo joje bei išsiuntimo iš jos 40bis straipsnyje nustatyta sąlyga „[būti] išlaikoma[m]“ turi būti aiškinama atsižvelgiant į minėtą sprendimą, suprantant ją taip, kad pagal ją reikalaujama, jog prieš atvykdamas į Belgiją asmuo turėjo būti išlaikomas kilmės šalyje. Iš to taip pat darytina išvada, jog tam, kad būtų galima manyti, kad pareiškėjas yra išlaikomas šeimos nario, prie kurio jis pareiškė norįs prisijungti, nepakanka, kad šis šeimos narys turėtų pakankamai išteklių ar gyventų kartu su pareiškėju, nes dar reikia, kad pareiškėjas įrodytų, jog prašymo pateikimo momentu jam buvo reikalinga globėjo materialinė parama.
- 10 2019 m. spalio 3 d. kasatorė padavė kasacinį skundą *Conseil d'État* (Valstybės Taryba) dėl minėto sprendimo.

2. Nagrinėjamos nuostatos:

A. *Sjungos teisė*

2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičianti Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinanti direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB

11 Šios direktyvos 2 straipsnyje nustatyta:

„Apibrėžimai

Šioje direktyvoje:

<...>

2) „šeimos narys“ – tai:

a) sutuoktinis

b) partneris, su kuriuo Sąjungos pilietis sudarė registruotą partnerystę, remiantis valstybės narės teisės aktais, jei priimančioji valstybė narė traktuoja registruotą partnerystę kaip lygiavertę santuokai ir laikantis atitinkamuose priimančiosios valstybės narės teisės aktuose nustatytų reikalavimų;

c) <...>

d) piliečio ir sutuoktinio ar partnerio pagal b punkto apibrėžimą išlaikomi tiesioginiai giminaičiai, esantys aukščiau pagal giminystės liniją [išlaikomi tiesiosios aukštutinės linijos giminaičiai]; <...>“.

B. *Belgijos teisė*

1980 m. gruodžio 15 d. Įstatymas dėl užsieniečių atvykimo į šalies teritoriją, gyvenimo ir įsikūrimo joje bei išsiuntimo iš jos

12 40bis straipsnyje nustatyta:

„<...>

2. Sąjungos piliečio šeimos nariais laikomi šie asmenys:

<...>

Sąjungos piliečio ir jo sutuoktinio arba partnerio, kaip tai suprantama pagal šio straipsnio 1 arba 2 dalį, išlaikomi tiesiosios aukštutinės linijos giminaičiai, kurie juos lydi arba prisijungia prie jų; <...>“

3. Šaliu pozicijos:

A. *Kasatorė*

- 13 Kasatorė nurodo, kad Teisingumo Teismas keliuose savo sprendimuose yra patikslinęs „išlaikomo asmens“ sąvoką. Pagal ją reikalaujama realaus priklausomumo, kuriam būdinga tai, kad materialinę paramą šeimos nariui užtikrina Sąjungos pilietis, kuris pasinaudojo judėjimo laisve, arba jo sutuoktinis. Be to, materialinės paramos poreikis turi egzistuoti tiesiosios aukštutinės linijos giminaičio kilmės valstybėje arba valstybėje, iš kurios jis atvyko, tuo metu, kai jis pateikia prašymą prisijungti prie Sąjungos piliečio. Ši jurisprudencija buvo suformuluota atsižvelgiant į aplinkybę, kad prašymo išduoti leidimą gyventi šalyje pateikimo momentas praktiškai sutapo su išvykimo iš kilmės šalies momentu. Nagrinėjamu atveju kasatorė primena, kad išvyko iš savo kilmės šalies 2011 m. ir pirmąjį prašymą išduoti leidimą gyventi šalyje, grindžiamą jos, kaip Belgijos piliečio tiesiosios aukštutinės linijos giminaitės, statusu pateikė po kelių dienų. Vėliau, 2015 ir 2017 m., ji pateikė kitus prašymus. Kasatorė teigia, jog tam, kad teisė į laisvą judėjimą būtų veiksminga ir kadangi priklausomumo statusas turi būti vertinamas kilmės valstybėje, reikia atsižvelgti į įrodymus, susijusius su materialiniu priklausomumu kilmės šalyje prašymo pateikimo momentu, o praėjęs laikas negali pakeisti šių įrodymų pobūdžio. Ji mano, kad skundžiamu sprendimu, kuriame konstatuota priešingai, pažeistas 1980 m. gruodžio 15 d. Įstatymo 40bis straipsnio 2 dalies 4 punktas ir, be kita ko, Direktyvos 2004/38 2 straipsnio 2 dalies d punktas ir kad reikėtų bent pateikti prejudicinius klausimus Teisingumo Teismui.

B. *Kita kasacinio proceso šalis*

- 14 Kitos kasacinio proceso šalies nuomone, pagrindas nepriimtinas tiek, kiek jis susijęs su Direktyvos 2004/38 pažeidimu, ir tiek, kiek ieškovė prašo *Conseil d'État* pagal faktines aplinkybes įvertinti pateiktų dokumentų įrodomąją galią. Iš to ji sprendžia, kad siūlomi prejudiciniai klausimai nėra naudingi ginčui išspręsti.

4. *Conseil d'État* vertinimas

- 15 *Conseil du contentieux des étrangers* atmetė kasatorės skundą motyvuodama tuo, kad pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją sąvoka „išlaikomas asmuo“ turi būti nagrinėjama atsižvelgiant į padėtį kilmės šalyje prašymo išduoti leidimą gyventi šalyje pateikimo metu ir kad kasatorės pateikti dokumentai susiję su jos padėtimi 2011 m., o ne su jos padėtimi 2017 m., t. y. kai ji pateikė dabar nagrinėjamą prašymą.

- 16 2019 m. gruodžio 12 d. Sprendime *Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Šeimos susijungimas – Pabėgėlio sesuo)* (C-519/18, EU:C:2019:1070), priimtame dėl 2003 m. rugsėjo 22 d. Tarybos direktyvos 2003/86/EB dėl šeimos susijungimo, aiškiai darydamas nuorodą į jau išaiškintą „sąlygą, pagal kurią, taikant [Direktyvą 2004/38/EB], globėjo šeimos narys turi būti jo išlaikomas“, Teisingumo Teismas nurodė:

„47 <...> turinčio teisę gyventi šalyje Sąjungos piliečio „išlaikomo“ šeimos nario statusas reiškia, kad turi būti nustatyta realaus priklausomumo situacija. Šis priklausomumas išplaukia iš faktinės situacijos, kai teisę gyventi šalyje turintis asmuo materialiai aprūpina šeimos narį (2004 m. spalio 19 d. Sprendimo *Zhu ir Chen*, C-200/02, EU:C:2004:639, 43 punktas; 2012 m. lapkričio 8 d. Sprendimo *Lida*, C-40/11, EU:C:2012:691, 55 punktas; 2014 m. sausio 16 d. Sprendimo *Reyes*, C-423/12, EU:C:2014:16, 20 ir 21 punktai ir 2016 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo *Rendón Marín*, C-165/14, EU:C:2016:675, 50 punktas).

48 Siekdama nustatyti tokios priklausomumo situacijos buvimą, priimančioji valstybė narė turi įvertinti, ar, atsižvelgiant į šeimos nario ekonomines ir socialines sąlygas, jis negali pats patenkinti savo pagrindinių poreikių. Materialinės paramos poreikis turi egzistuoti tokio šeimos nario kilmės valstybėje arba valstybėje, iš kurios jis atvyko, tuo metu, kai jis pateikia prašymą prisijungti prie Sąjungos piliečio (šiuo klausimu žr. 2007 m. sausio 9 d. Sprendimo *Jia*, C-1/05, EU:C:2007:1, 37 punktą ir 2014 m. sausio 16 d. Sprendimo *Reyes*, C-423/12, EU:C:2014:16, 22 ir 30 punktus)“.

- 17 *Conseil d'État* mano, kad kai užsienietis, norintis pasinaudoti šeimos susijungimu, jau daug metų yra teritorijoje, kurioje yra įsikūręs Sąjungos pilietis, prie kurio jis prašo leisti prisijungti, ir, kaip šioje byloje, jau yra pateikęs prašymus susijungti su šeima, kurie nebuvo patenkinti, Teisingumo Teismo pateiktas išaiškinimas visgi neleidžia nustatyti, ar reikalavimas būti išlaikomam turi būti vertinamas atsižvelgiant į situaciją, susiklosčiusią daug anksčiau nei buvo pateiktas prašymas, ar šis reikalavimas turi būti būtinai vertinamas atsižvelgiant į šio prašymo pateikimo metu buvusią situaciją.

5. Prejudiciniai klausimai

- 18 Europos Sąjungos Teisingumo Teismui pateikiami šie prejudiciniai klausimai:

„1. Ar nagrinėjant išlaikomo asmens sąvoką, kaip ji suprantama pagal 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičiančios Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinančios direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB, 2 straipsnio 2 dalies d punktą, reikia atsižvelgti į pareiškėjo, jau esančio valstybėje, kurioje yra įsikūręs globėjas, padėtį?

2. Jei į pirmąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar reikia skirtingai vertinti pareiškėją, kuris teisėtai yra šios valstybės teritorijoje, ir tą, kuris šios valstybės teritorijoje yra neteisėtai?

3. Ar [Direktyvos 2004/38] 2 straipsnio 2 dalies d punktą reikia aiškinti taip: tam, kad tiesiosios aukštutinės linijos giminaitis galėtų būti pripažintas išlaikomu asmeniu ir todėl patenkančiu į šioje nuostatoje pateiktą šeimos nario sąvokos apibrėžtį, jis gali remtis realaus materialinio priklausomumo situacija kilmės šalyje, įrodyta dokumentais, kurie, vertinant pagal prašymo išduoti leidimo gyventi šalyje kortelę kaip Sąjungos piliečio šeimos nariui padavimo momentą, vis dėlto buvo išduoti prieš kelerius metus, motyvuojant tuo, kad nesutampa išvykimo iš kilmės šalies ir prašymo išduoti leidimo gyventi šalyje kortelę priimančiojoje valstybėje narėje pateikimo laikas?

4. Jei į trečiąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai, kokiais kriterijais remiantis galima vertinti pareiškėjo materialinio priklausomumo situaciją, kai jis prašo leisti prisijungti prie Sąjungos piliečio ar jo partnerio kaip tiesiosios aukštutinės linijos giminaitis, nors jis negavo leidimo gyventi šalyje kortelės pagal prašymą, pateiktą iš karto po to, kai išvyko iš kilmės šalies?“